

VIDENSHÆFTE

Danskernes kendskab til partnervold

Hvem rammes, og hvordan handler
vidner til volden?

VIvE

Indhold

3

INTRODUKTION

VIVE har afdækket danskernes kendskab til partnervold. Resultaterne kaster lys over familie og venners rolle i bekæmpelsen af partnervold og giver indblik i, hvornår vi er parate til at handle over for partnervold.

4

BEFOLKNINGENS ERFARINGER OG KENSKAB TIL PARTNERVOLD

I en del danske hjem er partnervold et problem. Men hvor mange danskere har egentligt selv været udsat for partnervold? Og hvor mange har familie eller venner, som har været udsat for partnervold?

6

HVEM ER UDSAT FOR PARTNERVOLD, OG HVEM UDØVER VOLDEN?

Partnervold kan komme til udtryk både psykisk, fysisk og seksuelt. Det er oftest kvinder, der udsættes for partnervold. Personer, der selv har været udsat for vold i barndommen, er særligt i farezonen for at blive udsat for eller selv udøve partnervold.

7

VOLDSUDSATTES OPLEVELSER MED STØTTE FRA VIDNER

Personer, der har været udsat for partnervold, fortæller, at der har været vidner til volden i cirka halvdelen af situationerne. I to ud af tre tilfælde har den voldsudsatte oplevet, at et voksent vidne ikke har grebet ind over for volden

12

VIDNERS RELATION TIL VOLDSUDSATTE OG UDØVER

De fleste, som kender en voldsudsat- eller udøver, står i nær relation til personen. Tre ud af fire er først blevet opmærksomme på volden, efter den har fundet sted.

17

BEFOLKNINGENS HANDLESPARATHED

Hvordan vil folk hypotetisk handle, hvis de møder partnervold i hverdagen? Handleparatheden og handlestrategierne afhænger i høj grad af den enkelte situation og konteksten for partnervolden.

23

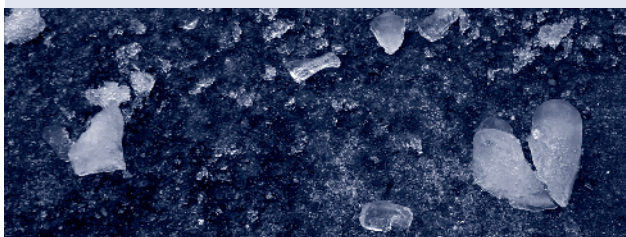
HVAD AFGØR, OM FOLK GRIBER IND OVER FOR PARTNERVOLD?

Folks handleparathed over for partnervold afgøres af en række forskellige faktorer. For eksempel har køn og tidligere oplevelser med vold afgørende betydning for, hvor villig man er til at handle på partnervold.

25

PÅRØRENDES PERSPEKTIV PÅ PARTNERVOLD

Det kan være både udfordrende og dilemmafyldt, når et familiemedlem eller en nær ven er udsat for partnervold, men der er gode råd at hente for de pårørende.

Introduktion

Partner vold er et alvorligt – og ikke ualmindeligt – problem i Danmark, som kan have store konsekvenser for både den voldsudsatte og de pårørende. Fysisk og psykisk vold udøvet af en partner skaber utryghed og kan have langvarige skadelige virkninger, ikke mindst for de børn, der lever med volden i hjemmet. Derfor er det vigtigt, at det voldelige mønster bliver brudt. Men det kan være svært for personer, der er udsat for partner vold, at bryde ud af den voldelige relation. Omgivelserne spiller en vigtig rolle for, om voldsudsatte får den nødvendige støtte, som gør dem i stand til at bryde med den voldelige relation.

I dette hæfte kan du læse om, hvor mange kvinder og mænd der selv har været udsat for partner vold, og hvor mange, der kender nogen, der har levet i et voldeligt parforhold. I forlængelse heraf belyses danskernes handlingsparathed i forhold til at hjælpe personer, som udsættes for partner vold, og hvad der kan hæmme og fremme handlingsparatheden. Til sidst beskrives partner volden fra de pårørendes perspektiv, og der er en række forslag til, hvordan man som pårørende bedst muligt kan forholde sig til familiemedlemmer eller venner, som lever i et forhold præget af fysisk eller psykisk vold.

Resultaterne er baseret på en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse blandt 1.684 tilfældigt udvalgte borgere i Danmark i alderen 18-64 år samt kvalitative interviews med 14 pårørende til partner voldsudsatte og 6 voldsfaglige rådgivere. Alle resultater fra undersøgelsen kan du læse i rapporten Danskernes kendskab til partner vold, (VIVE, 2022).

Det er Mary Fonden, der har bedt VIVE afdække danskernes kendskab til partner vold. Undersøgelsen er gennemført med finansiel støtte fra TrygFonden. Resultaterne kaster særligt lys på de uformelle aktørers rolle i forhold til bekæmpelse af partner vold og giver dermed en bedre forståelse for menneskene i de nære omgivelser og deres parathed til at hjælpe ofre for partner vold. Ligeledes giver undersøgelsen indblik i, hvilke faktorer der gør, at man som familiemedlem, ven, bekendt eller helt almindelig borger er villig eller mindre villig til at hjælpe en voldsudsat.

God læselyst!

Mai Heide Ottosen,
seniorforsker, VIVE

Befolkningens erfaringer og kendskab til partnervold

De fleste danskere har på et tidspunkt i livet stiftet bekendtskab med partnervold, enten fordi de selv har været udsat for det eller kender nogen, som har været i et voldeligt parforhold.

Hvor mange oplever partnervold?

29 procent af alle kvinder har siden 15-årsalderen været udsat for fysisk, psykisk eller seksuel partnervold mindst én gang. Det samme gælder for 12 procent af mændene. Ser man på, hvor mange der aktuelt lever med partnervold, så er tallet noget mindre. Inden for det seneste år har 3,6 procent kvinder og 1,5 procent mænd været udsat for en eller flere voldsformer af en nuværende eller tidligere partner.

Kvinder oplever oftere og voldsommere partnervold

Den partnervold, som kvinder udsættes for, har ofte en mere omfattende karakter, end volden begået mod mænd. Kvinder er for eksempel hyppigere end mænd udsat for flere forskellige former for vold, som både fysisk, psykisk og seksuel vold. Kvinderne er generelt yngre når de udsættes for partnervold første gang. De oplever også vold af mere alvorlig karakter, og de er oftere bange under voldshændelsen. Desuden oplever de voldsudsatte kvinder i højere grad end mænd, at volden har påvirket det liv, som de lever i dag.

29 procent kvinder
og **12 procent** mænd
har været udsat for fysisk,
psykisk eller seksuel partnervold

Hvor mange kender nogen, der har været eller er i et voldeligt parforhold?

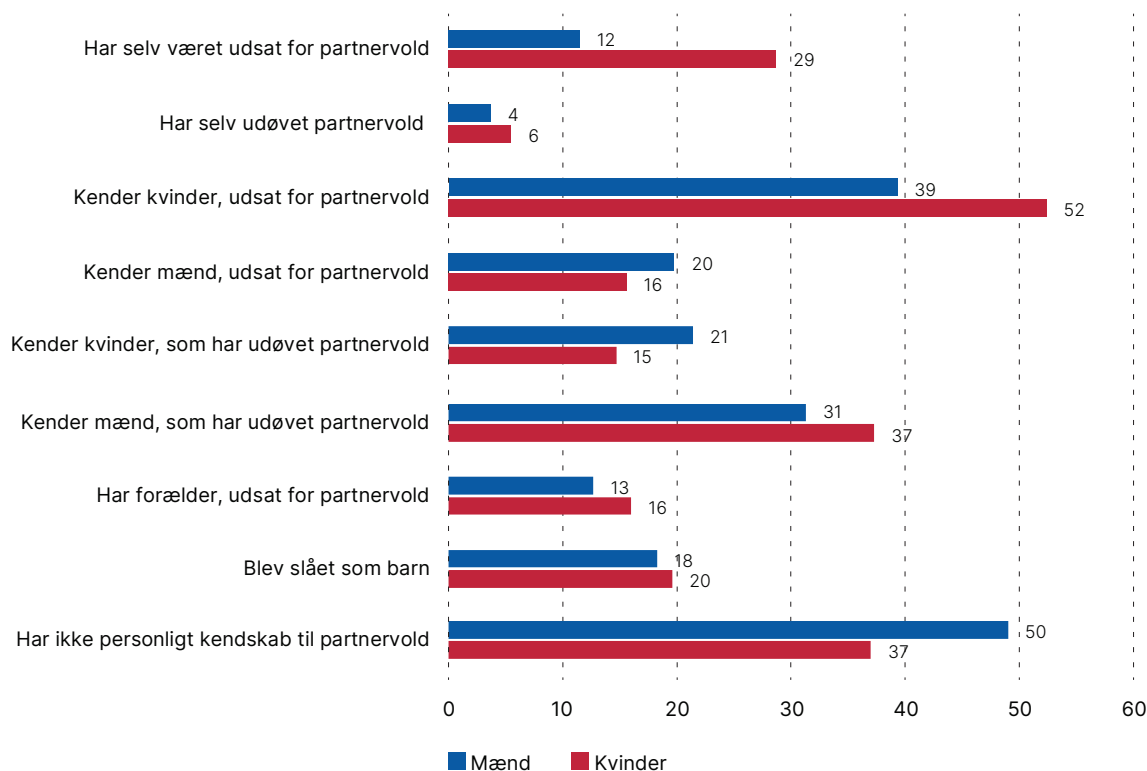
35 procent af danskerne kender nogen, der har været udsat for partnervold.

Det er især kvinder, som kender nogen, der har været eller er i et voldeligt forhold. 52 procent af kvinderne har således kendskab til kvinder, der er eller har været udsat for partnervold, mens det samme kun gælder for 39 procent af mændene. Til gengæld har 20 procent af mændene kendskab

til mænd, der er eller har været udsat for partnervold. Blandt kvinderne er det 16 procent, der kender mænd, som er eller har været udsat for partnervold. For alle gælder det, at de oftest er blevet opmærksomme på volden, fordi den voldsudsatte selv har fortalt om det. Den voldsudsatte er som regel en fra den nære eller lidt bredere familie-, venne- eller bekendtskabskreds.

Fire ud fem, som kender nogen, der har været involveret i partnervold, tilkendegiver, at de har forsøgt at hjælpe den voldsudsatte part.

18-64-årige mænd og kvinder med personligt kendskab til partnervold (eller vold i familien). Procent.

Der viser sig nogle forholdsvis tydelige forskelle mellem mænd og kvinder, når de svarer på spørgsmål om, hvorvidt de siden 15-årsalderen har oplevet eller overværet partnervold. For eksempel har flere kvinder end mænd både selv været udsat for partnervold eller kender nogen, der har det. Dog har lidt flere mænd end kvinder kendskab til mænd udsat for partnervold og kvindelige voldsudøvere.

Hvem er udsat for partnervold, og hvem udøver volden?

Alle kan havne i et forhold, hvor de bliver udsat for fysisk og/eller psykisk vold. Men der tegner sig et klart billede af, at volden går i arv. De personer, som er vokset op i en familie med partnervold mellem forældrene, bliver to en halv gang så ofte selv udsat for partnervold som voksne. De har også fem gange hyppigere selv udøvet partnervold som voksne. Personer, der er blevet udsat for vold af deres forældre i barndommen, udsættes eller udøver også oftere selv partnervold senere i livet.

Hvilken en type vold er det?

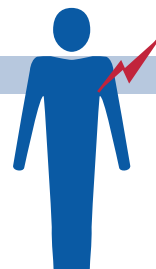
Partnervold kan komme til udtryk på mange forskellige måder. I undersøgelsen skelnes der mellem tre forskellige former for vold: 1) fysisk partnervold, 2) seksuel partnervold, 3) psykisk partnervold – som dækker over nedgørende og/eller kontrollerende adfærd.

Kvinder er særligt udsatte for flere voldsformer

Flere af de personer, som bliver udsat for partnervold, udsættes for både fysisk, seksuel og forskellige former for psykisk partnervold. Særligt kvinderne er udsatte. Mere end tre gange så mange kvinder som mænd har været udsat for flere former for partnervold. Blandt kvinder har 7 procent været udsat for både psykisk og fysisk partnervold, mens knap 5 procent har været udsat for både psykisk, fysisk og seksuel partnervold. 0,5 procent har oplevet at være udsat for både seksuel og fysisk partnervold.

Fysisk vold

Fysisk vold spænder bredt fra mindre grove hændelser som lussinger til overgreb, hvor ofret bliver alvorligt medtaget med for eksempel åbne sår eller brud på knogler. 5,8 procent af mændene og 14,2 procent af kvinderne har været udsat for fysisk partnervold siden 15-årsalderen. I alt har 10 procent af befolkningen på et tidspunkt i løbet livet været udsat for fysisk vold begået af en partner.

Seksuel vold

Seksuel vold er hændelser, hvor en partner eller kæreste har tiltvunget sig sex eller forsøgt derpå. Blandt de danske kvinder har 11,1 procent siden 15-års alderen været udsat for seksuel partnervold. For mændene er tallet noget lavere med 1,3 procent, der har været udsat for uønskede seksuelle overgreb af en partner. I alt har 6 procent af befolkningen været udsat for seksuel partnervold.

Psykisk vold

Psykisk vold er et komplekst fænomen. Undersøgelsen belyser, om man har været udsat for kontrollerende adfærd og/eller gentagne nedgøringer, ydmygelser eller trusler. Kvinder har langt oftere end mænd været udsat for gentagne nedgøringer og har også hyppigere været udsat for kontrollerende adfærd fra partnerens side. Ser man samlet på de to former for psykisk vold, så har 24 procent af alle kvinderne og 8,6 procent af mænd været udsat for psykisk partnervold siden 15-årsalderen. Samlet set svarer det til, at 16 procent af befolkningen har været udsat for psykisk vold, hvilket dermed er den voldsform, som flest har været udsat for.

Voldsudsattes oplevelser med støtte fra vidner

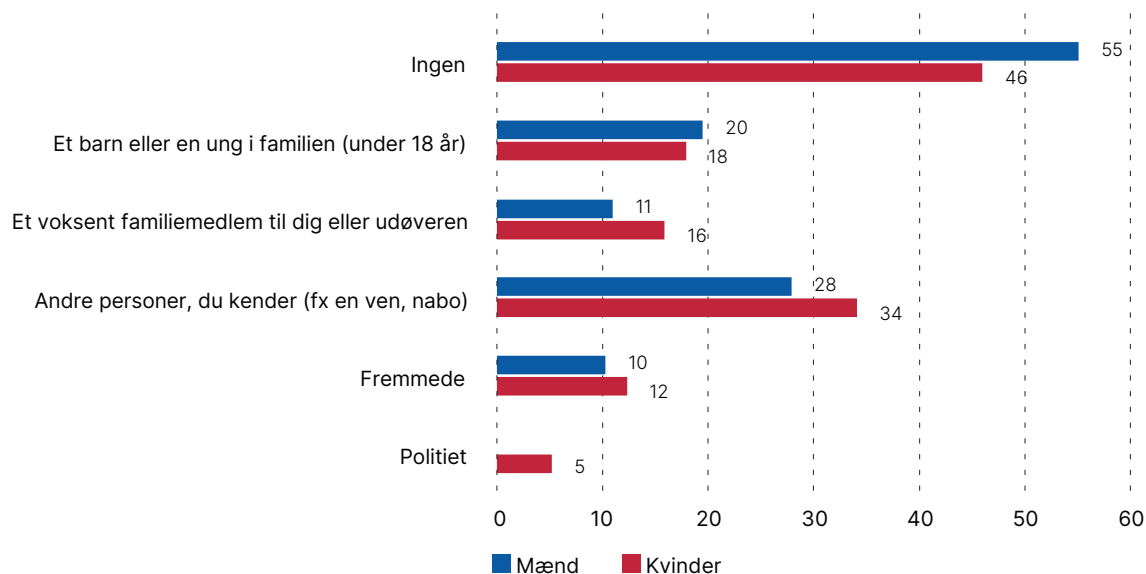
Vi ser nu på, hvordan de voldsudsatte har oplevet omverdenens reaktioner. Hvem overværede ifølge dem volden – var der overhovedet nogen, der så eller hørte det? Hvad gjorde vidnerne for at hjælpe? Og hvordan har de voldsudsatte selv opsøgt hjælp?

Halvdelen af dem, der har været udsat for partnervold, svarer, at ingen så eller hørte volden, mens den anden halvdel oplyser, at der var vidner

til partnervolden. Svarene i undersøgelsen tyder på, at vidnerne oftest har overværet episoder med psykisk vold – der som nævnt er den mest udbredte form for partnervold.

Vidnerne, der så eller hørte partnervolden, er i de fleste tilfælde personer, som den voldsudsatte person kender, for eksempel en ven eller nabo, et barn i familien eller et voksent familiemedlem.

Partnervoldsudsatte mænd og kvinder, der rapporterer, at nogen bevidnede (hørte eller så) den eller de sidste voldshændelser. Procent.

32 procent af de partnervoldsudsatte tilkendegiver, at en ven eller nabo har hørt eller set volden, 18 procent oplyser, at et barn i familien har set volden, mens 15 procent har været udsat for partnervold foran et andet voksent familiemedlem.

Indgriben fra voksne vidner

Hver tredje af de voldsudsatte svarer, at de voksne vidner, der så eller hørte volden, gjorde noget for at gribe ind. Cirka en fjerdedel af de vidner, der greb ind, kom ifølge den voldsudsatte selv til skade eller blev truet.

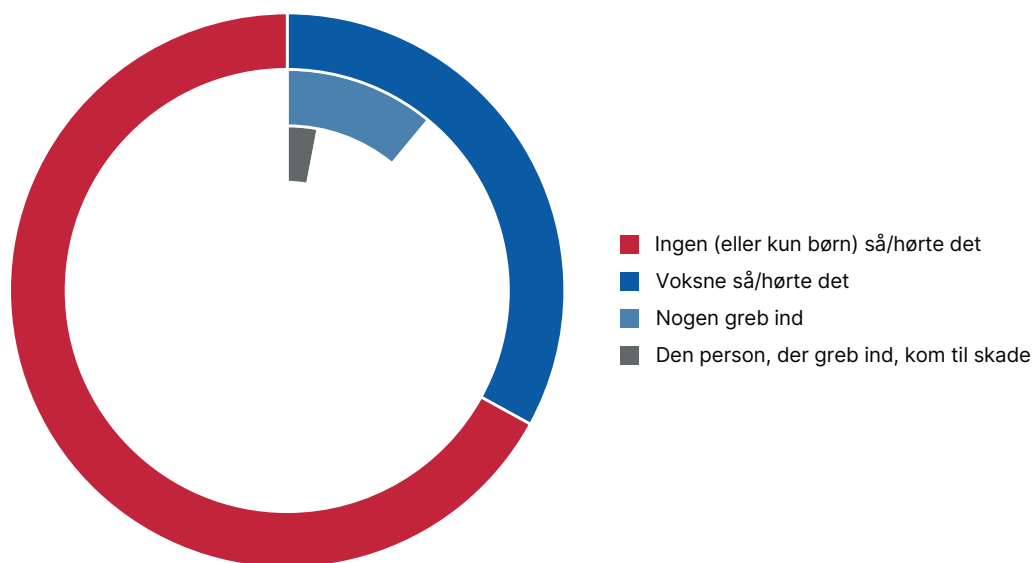
Mange taler om volden

De fleste voldsudsatte taler med andre om den vold, de har været udsat for, men der er store forskelle mellem kønnene. 82 procent af kvinderne har talt med nogen om partnervolden, mens kun

64 procent af mændene har fortalt om det. Da mange bruger deres netværk til at tale om og bearbejde de voldelige overgreb, vil der altså i de fleste tilfælde være nogen i den voldsudsattes netværk, som har kendskab til, hvad personen er eller har været udsat for – og som dermed potentielt har mulighed for at hjælpe.

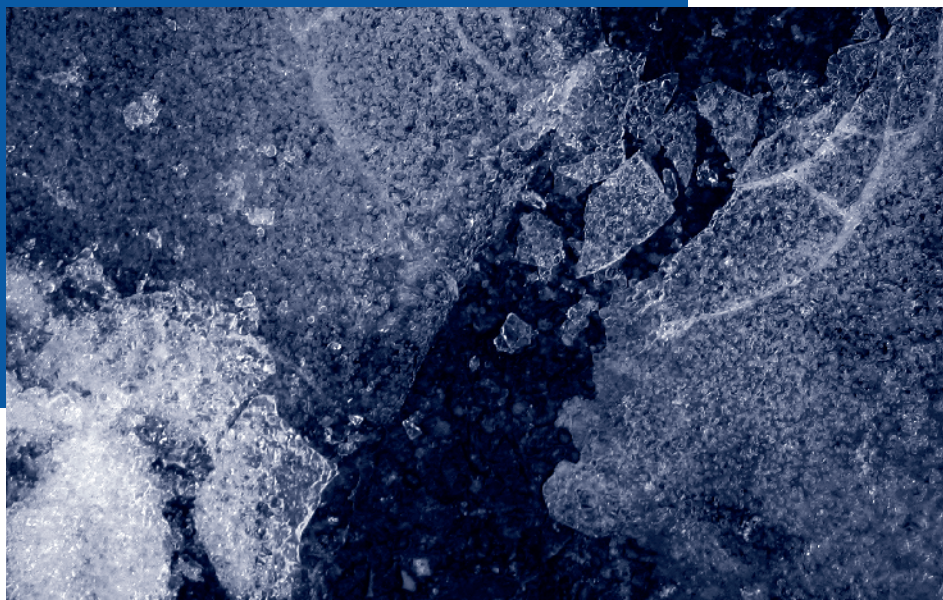
Der er dog stadig en del partnervoldsudsatte, som ikke fortæller andre om deres oplevelser. Det er særligt mændene, som går med oplevelsen alene. Hver tredje partnervoldsudsatte mand har ikke talt med nogen om den partnervold, de har været udsat for. Det samme gælder for hver sjette kvinde.

Andele voksne, der if. partnervoldsudsatte mænd og kvinder 1) bevidner volden, 2) griber ind, 3) kommer til skade eller trues som følge af deres indgriben. Procent.

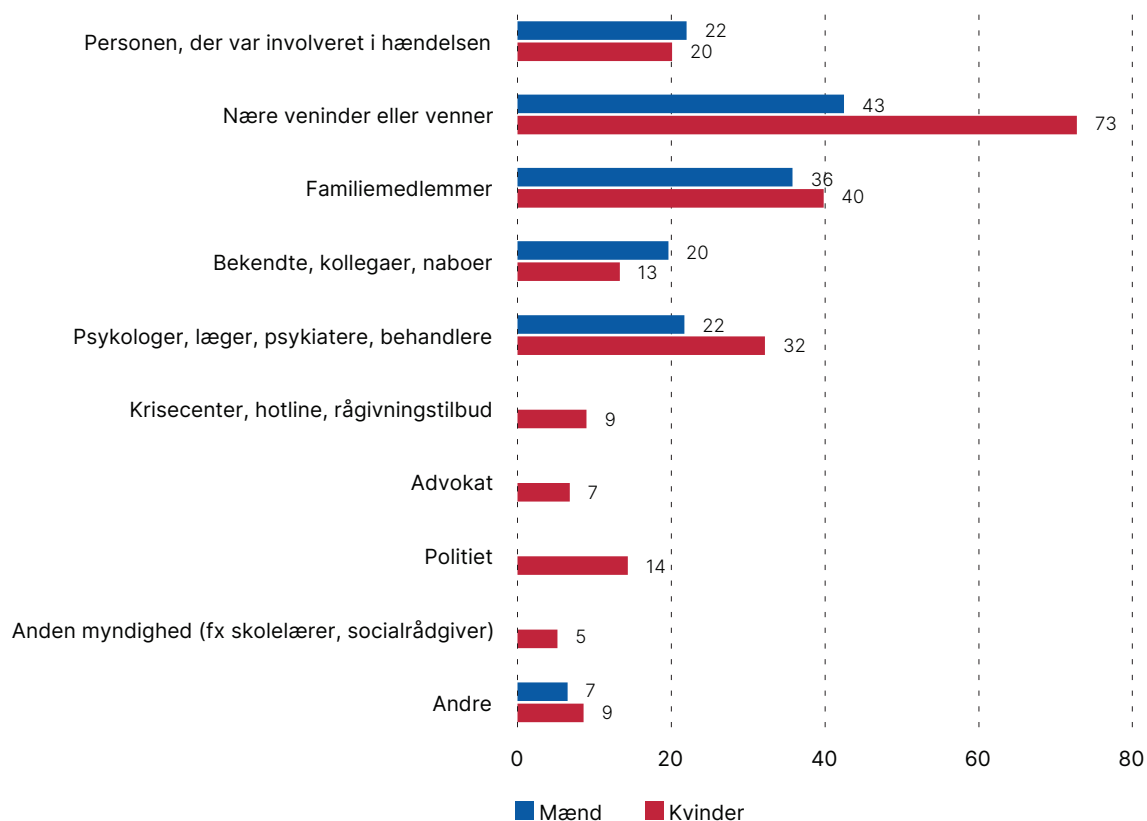

Kun få af de vidner, der griber ind over for partnervold, kommer selv til skade.

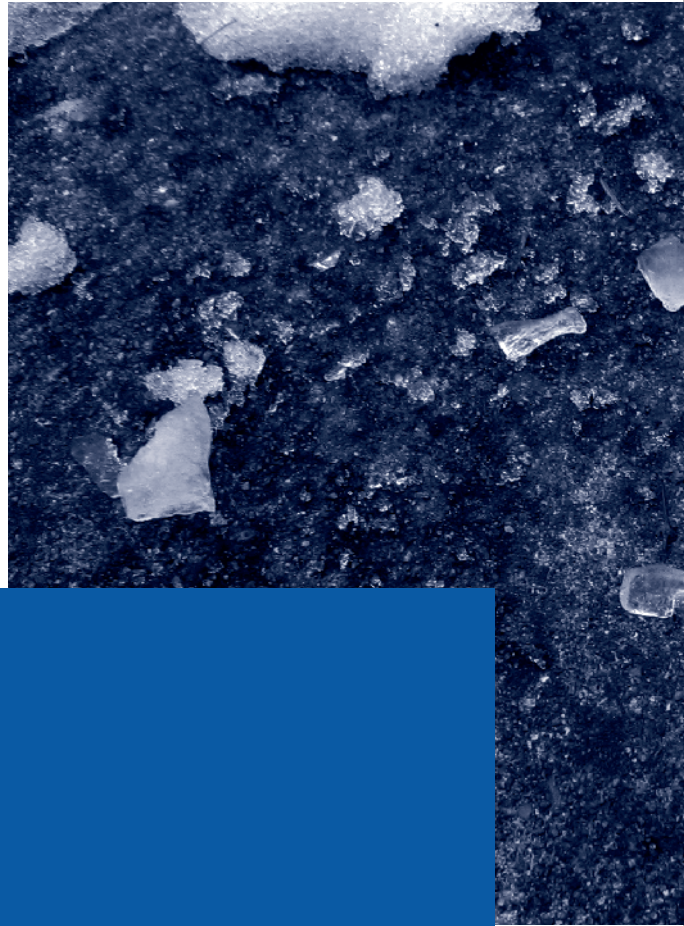

Personer og myndigheder, som partnervoldsudsatte mænd og kvinder har talt med om volden. Procent.

De fleste taler med venner og familie om volden, men også mange søger hjælp hos en psykolog, læge eller andet sundhedspersonale. Kun få voldsudsatte kvinder har været i kontakt med et krisecenter eller et andet tilbud, som har en særlig voldsfaglig ekspertise. Næsten ingen af undersøgelsens voldsudsatte mænd har været i kontakt med et krisecenter, en advokat, politiet eller en anden myndighed.

V

82 procent af kvinderne har
talt med nogen om partnervolden, mens
kun **64 procent** af mændene
har fortalt om det

Kontakt til formelle aktører

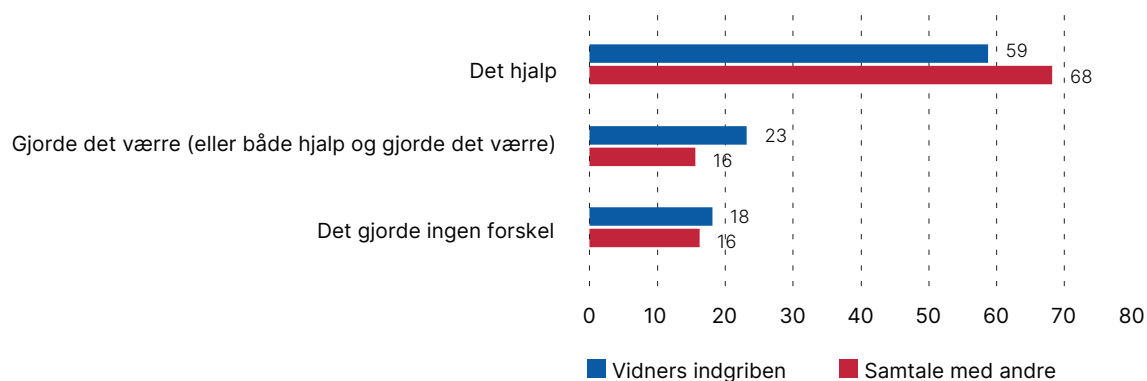
Det er ikke kun til venner og familie, at de voldsudsatte fortæller om deres problemer. Flere søger også professionel hjælp hos formelle aktører, som for eksempel sundhedspersonale (psykologer, læger mv.), krisecentre og andre voldsfaglige civilsamfundstilbud, advokater, politi, kommune eller andre myndigheder.

Partnervoldsudsattes vurdering af hjælpen fra omgivelserne

Et moderat flertal af de voldsudsatte kvinder, der har oplevet støtte i forbindelse med voldsepisoderne, vurderer, at bistanden har været en hjælp. Et mindretal har oplevet, at andre personers indgriben forværrede situationen (eller gjorde deres situation både værre og bedre), mens et andet mindretal har svaret, at det ikke gjorde nogen forskel.

Det er ikke muligt at lave samme vurdering af hjælpen til mænd udsat for partnervold, data materialet hertil har for få mandlige respondenter til at kunne drage klare konklusioner.

Partnervoldsudsatte kvinders vurdering af bistand fra omgivelserne. Procent.

Mange partnervoldsudsatte kvinder vurderer, at det har været en hjælp, når omgivelserne har grebet ind og hjulpet.

Vidners relation til voldsudsatte og udøver

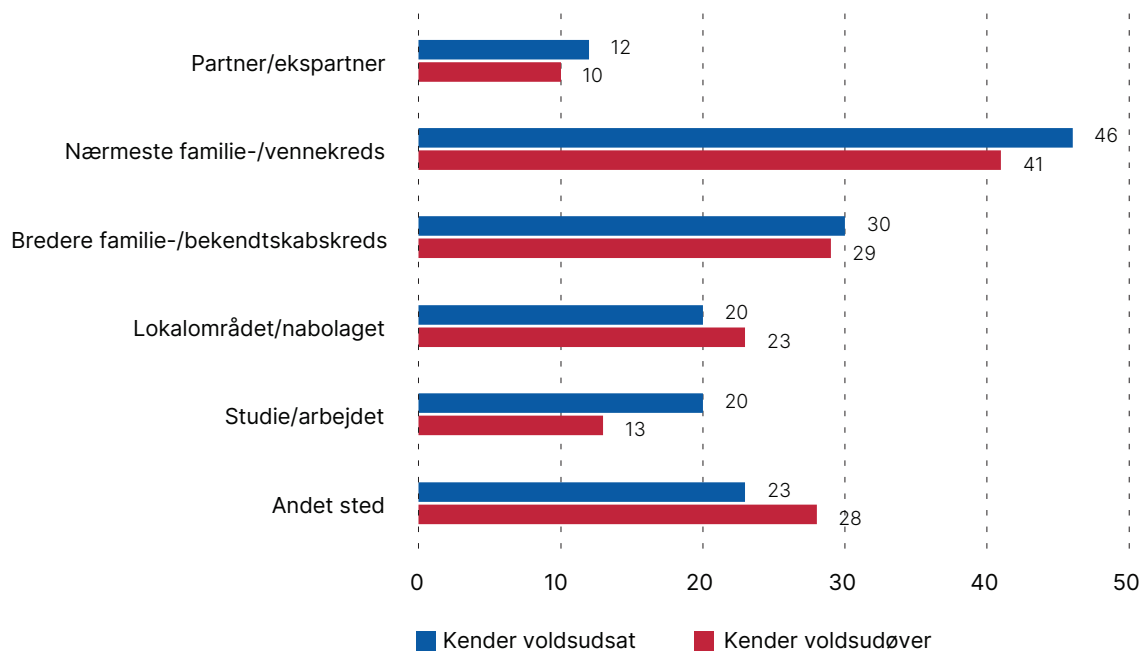
Vi går fra at have set på partnervolden fra de voldsudsattes eget perspektiv til at beskrive, hvordan volden opleves af vidnerne. Hvor mange har været vidne til eller vidst besked om partnervold? Hvordan forsøger de at hjælpe den voldsudsatte?

Blandt de personer, der ved besked om partnervold i et forhold, kender 95 procent en voldsudsat, mens 78 procent kender en voldsudøver. Disse tal viser, at der er mere åbenhed og viden om dem,

der er udsat for partnervold end om dem, der udøver volden.

De fleste, som kender en, der har været udsat for eller udøvet partnervold, er nære familiemedlemmer eller venner. Omkring en tredjedel kender til partnervold gennem den bredere familie- eller bekendtskabskreds, eksempelvis en kusine, tante, onkel eller en god bekendt. En mindre del har kendskab til partnervold gennem lokalområdet, arbejdet eller studiet.

Relation til partnervoldsudsatte eller udøvere. Procent.

De personer, som kender til partnervolden, har ofte en nær relation til den voldsudsatte og/eller udøveren.

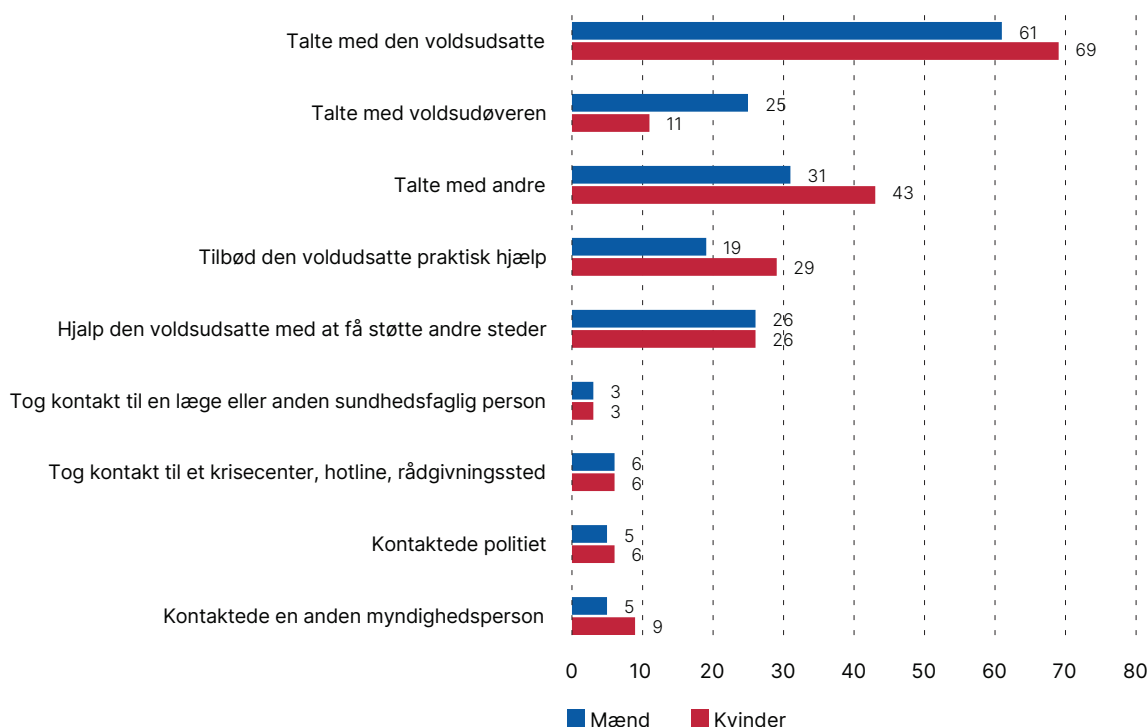
Støtte til partnervoldsudsatte

Omkring 25 procent har svaret, at de blev opmærksomme på partnervolden, mens den stod på. Det er især kvinder, som kender til den aktuelle vold. 34 procent kvinder ved besked om den igangværende vold, mens blot 21 procent af mændene har kendskab dertil. Det at have kendskab til volden, mens den står på, er vigtigt, da det er en forudsætning for at kunne gribe ind og kunne yde bistand, mens problemet er akut.

79 procent af dem, der kendte til partnervolden, har oplyst, at de gjorde noget for at hjælpe dem,

der var involveret. De har tilbudt flere forskellige former for hjælp. Den mest almindelige form for støtte er at tale med den voldsudsatte, hvilket mere end to ud af tre har gjort. Nogle – særligt mænd – har også snakket med den udøvende part. Hver fjerde har hjulpet den voldsudsatte med at søge støtte andre steder, og samme andel – primært kvinder – har tilbudt den voldsudsatte praktisk hjælp med for eksempel husly eller børnepasning. Meget få oplyser, at de har taget kontakt til formelle aktører (myndigheder eller NGO'er). For eksempel har kun 6 procent kontak- tet et krisecenter eller et andet sted med volds- faglig ekspertise.

Hvilke former for bistand giver personer med kendskab til partnervold? Procent.

At tale med den partnervoldsudsatte er den mest udbredte form for støtte fra omgivelserne, men en del personer tilbyder også praktisk hjælp og hjælp til at søge støtte andre steder.

Barrierer for at støtte partnervoldsudsatte

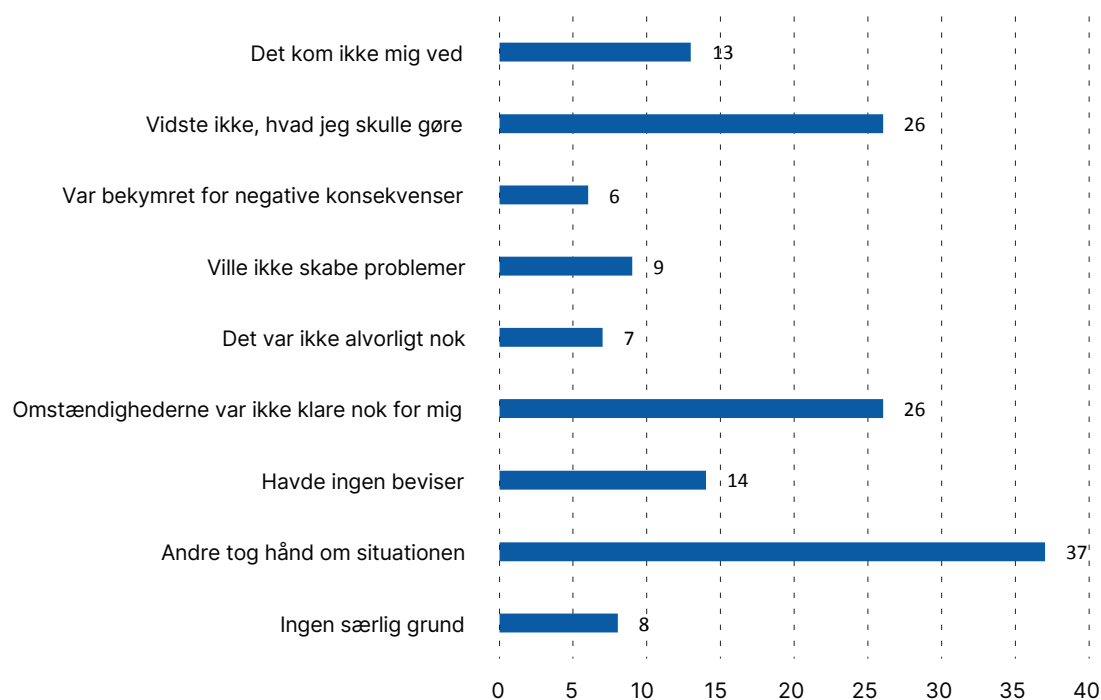
Selvom mange tilbyder deres hjælp til de voldsudsatte, er der stadig 21 procent, som ikke griber ind eller tilbyder støtte, når de har kendskab til partnervold. Det gælder især mændene, hvor 26 procent ikke har støttet den voldsudsatte. For kvinderne er det 15 procent, som ikke har tilbudt deres hjælp. Disse personers hyppigste grunde til

ikke at gøre noget er en vurdering af, at andre tog hånd om situationen, at de ikke vidste, hvad de skulle gøre, eller at de ikke oplevede, at omstændighederne var klare nok for dem. Andre griber ikke ind over for partnervold, fordi de ikke har beviser, eller ikke mener, situationen kommer dem ved. En mindre del undlader at komme den voldsudsatte til hjælp, fordi de er bange for, at deres indgriben vil skabe problemer eller have negative konsekvenser for dem selv.

De hyppigste grunde til, at folk ikke griber ind over for partnervold, er:

- at andre tager hånd om situationen
- at de ikke ved, hvad de skal gøre
- at de ikke oplever omstændighederne tilstrækkeligt klare

Begrundelser for ikke at støtte. Procent.

De personer, der har kendskab til partnervold, men ikke yder støtte, begrundet deres passivitet med, at andre tog hånd om situationen, eller at de ikke vidste, hvad de skulle gøre. Kun en mindre del var bange for de negative konsekvenser, som deres indgriben i situationen kunne medføre.

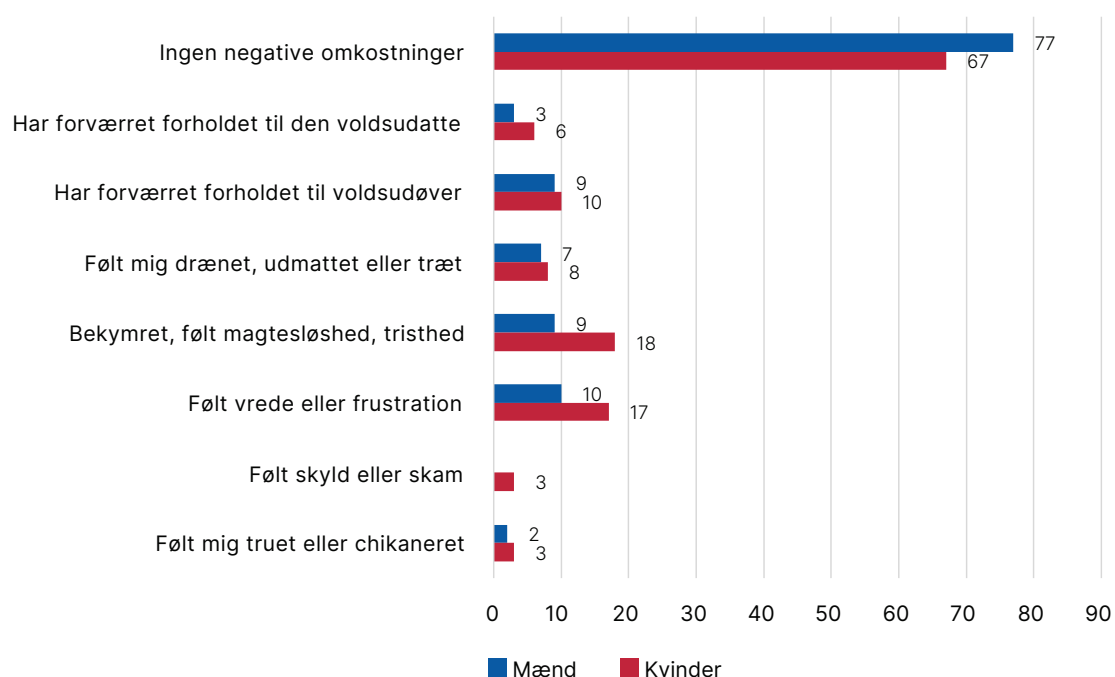
Hjælper støtten fra pårørende?

Omkring halvdelen af de pårørende vurderer, at deres støtte hjalp den voldsudsatte. De voldsudsatte selv vurderer dog i højere grad, at hjælpen har gjort en positiv forskel. Der er således en tendens til, at vidner til volden undervurderer betydningen af den hjælp og støtte, de kan yde til personer, der er udsat for partnervold.

For nogle af vidnerne har der været omkostninger forbundet med deres indgriben i situationer med

partnervold. 14 procent af dem, der har hjulpet en udsat person, har følt vrede eller frustration. 13 procent har været bekymrede, følt sig magtesløse eller triste. Det er særligt kvinderne, som oplever disse reaktioner, hvilket sandsynligvis hænger sammen med, at kvinder hyppigere engagerer sig i partnervolden og også støtter på flere fronter. Overordnet set svarer 72 procent dog, at deres bistand ikke har haft nogen personlige omkostninger. De negative fund bør således ikke overskygge det overordnede billede af, at få respondenter rapporterer om personlige omkostninger ved at hjælpe en voldsudsat.

Omkostninger ved at hjælpe partnervoldsudsatte. Procent.

Langt de fleste oplever ingen negative konsekvenser, når de griber ind over for den partnervold. En mindre del oplever vrede, frustration og tristhed.

Omkring halvdelen af de pårørende vurderer, at deres bistand hjalp den voldsudsatte

Befolkningens handlingsparathed

Vi skifter perspektiv og ser nu på, hvordan folk rent hypotetisk ville handle, hvis de mødte partnervold i hverdagen. Resultaterne er baseret på, at folk har svaret på, om de ville reagere i en given situation, og i givet fald, hvad de ville gøre. Det fremgår tydeligt af besvarelserne, at både handlingsparatheden og handlingsstrategierne afhænger af situationen og konteksten for partnervolden.

Bekendt vs. fremmed

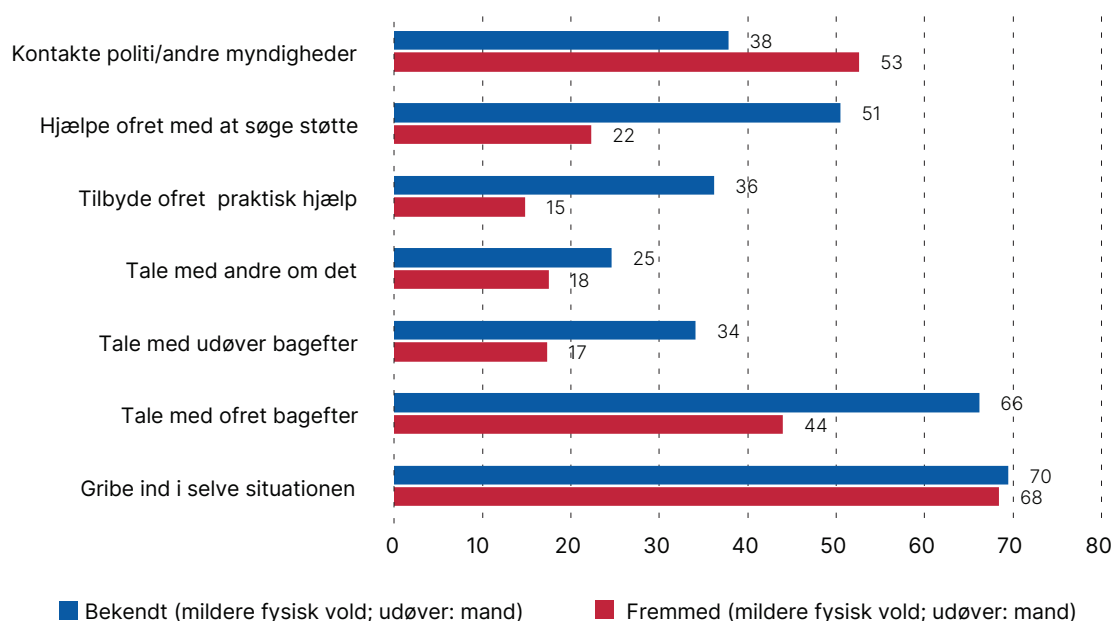
Omkring to ud af tre personer er villige til at gribe direkte ind i en situation, hvor de er vidne til, at en mand udøver (mildere) fysisk vold over for en kvinde. Det gælder uanset, om de kender de involverede parter på forhånd, eller om der er tale om et fremmed par, som man ser på gaden.

Hvad fremmer handlingsparatheden?

Man er mere villig til at gribe ind over for partnervold, hvis:

- man kender de involverede, frem for at de er fremmede
- voldsudøveren er en mand frem for en kvinde
- man har vished om volden frem for blot en mistanke
- volden har en grov karakter, frem for at den er mild
- der er tale om fysisk vold frem for psykisk vold
- volden er ensidigt udøvet frem for at være gensidig

Handlingsstrategier i forhold til bekendte hhv. fremmede. Procent.

De fleste vil gribe ind i situationen, hvis de ser en kvinde, der bliver udsat for mildere fysisk vold. Er der tale om et fremmed par, så er folk i højere grad tilbøjelige til at tilkalde politiet.

Der er ikke særlig mange, der efter voldsepisoden ønsker at tale med et fremmed par, tilbyde praktisk hjælp eller hjælpe en ukendt voldsudsat med at søge støtte. Velviljen til at hjælpe er til gengæld stor, hvis der er tale om et par, man kender. Folk vil dog oftere tilkalde politiet eller andre myndigheder, når der er tale om fremmede.

Mandlig vs. kvindelig voldsudøver

Folk er omtrent lige villige til at gribe ind over for mandlige og kvindelige udøvere af partnervold. Ligeledes er der også omtrent samme villighed til at tale med den voldsudsatte, hvad enten det er en mand eller en kvinde. Til gengæld vil lidt flere tale med voldsudøveren, hvis det er en kvinde, der er voldelig over for en mandlig partner frem for omvendt. Der tegner sig desuden et billede af, at folk er mere villige til at hjælpe en kvindelig

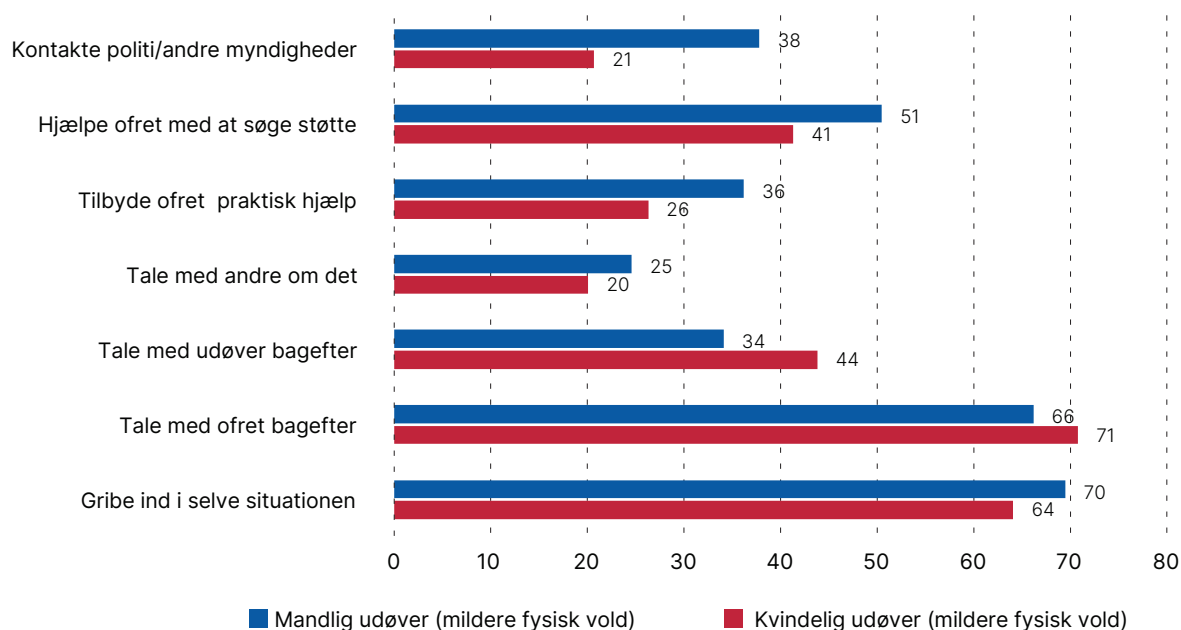
voldsudsat frem for en mandlig voldsudsat med praktisk hjælp, støtte til rådgivning eller kontakt til politiet og andre myndigheder.

Vished vs. mistanke

Det kan være afgørende for folks handlingsparathed, om de har vished om volden eller blot en mistanke. Hvis folk skal forestille sig en situation, hvor de bliver informeret om, at en kvindelig kollega har været udsat for partnervold, og en situation, hvor de blot har mistanke herom, så tilkendegiver langt flere, at de vil hjælpe ofret med at søge støtte eller kontakte politi i den situation, hvor de har vished om volden.

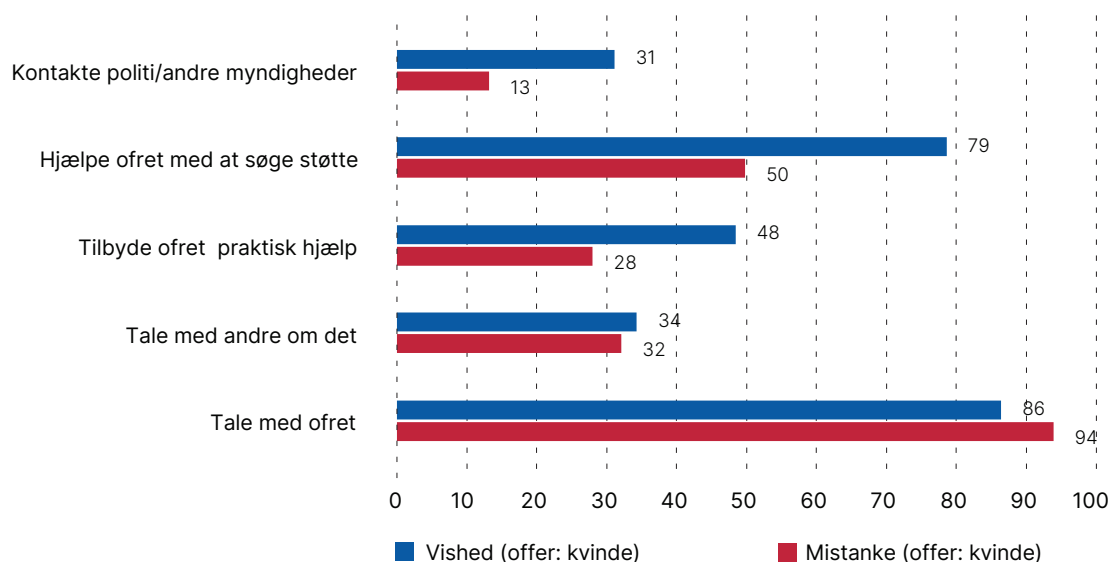
Uanset om de har vished eller mistanke om volden, svarer langt de fleste dog, at de vil tage en snak med kvinden.

Handlingsstrategier i forhold til en mandlig hhv. kvindelig voldsudøver. Procent.

Folk er mest villige til at tilbyde støtte og tilkalde politi, hvis voldsudøveren er en mand, og ofret er en kvinde.

Handlingsstrategier ved vished hhv. mistanke om partnervold. Procent.

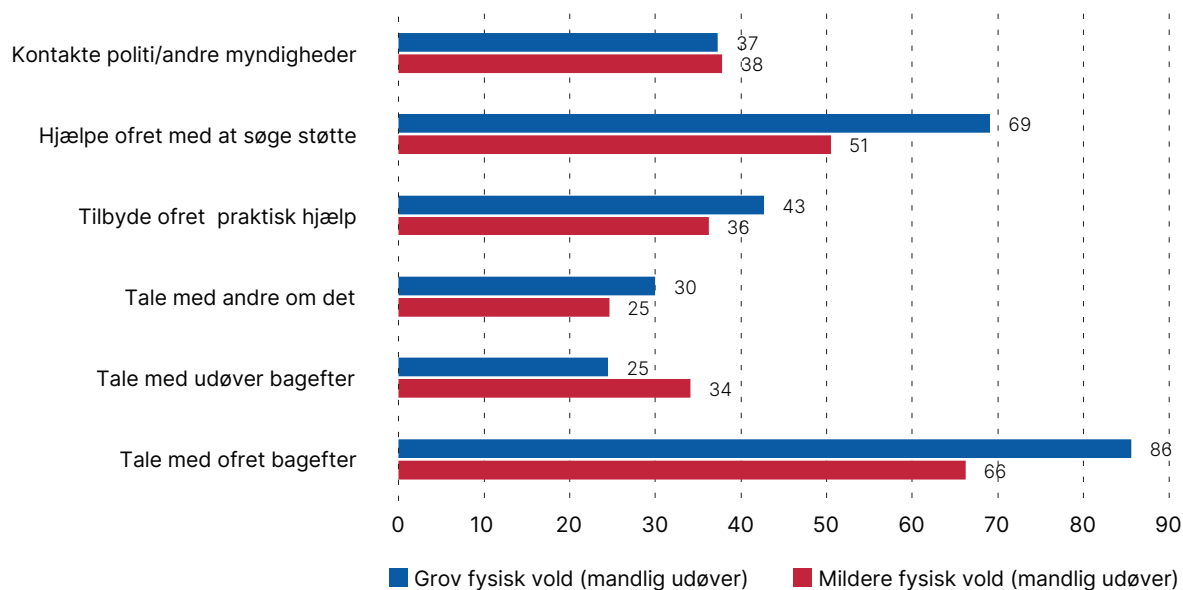
Hvis ofret for partnervold har fortalt om volden, er folk i høj grad parate til at yde støtte og tilbyde praktisk hjælp, mens dette er knap så udbredt, hvis der blot er tale om en mistanke.

Grov vs. mildere fysisk partnervold

Grovheden af volden ser ikke ud til at være afgørende for, om folk vil gribe ind eller ej. De fleste tilkendegiver, at de vil gribe ind i en situation, uanset om der er tale om mildere fysisk vold eller grov fysisk vold. Men når volden er af grovere karakter, er folk i højere grad parate til at tale med ofret og støtte den voldsudsatte med at søge rådgivning.

Handlingsstrategier ved grov hhv. mildere fysisk partnervold. Procent.

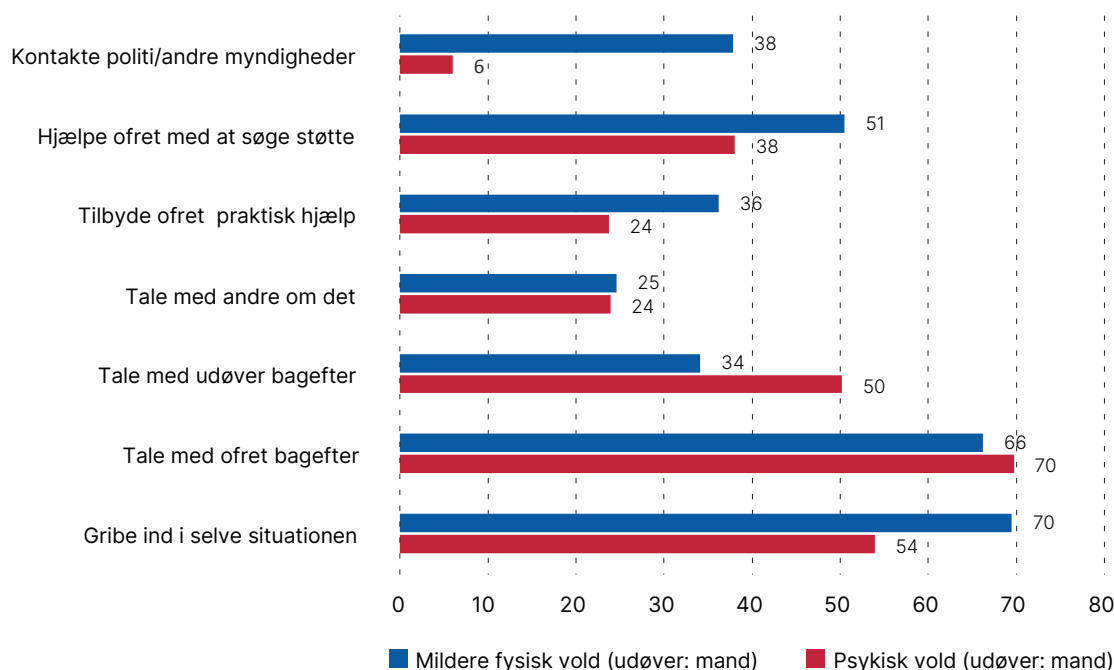
Folk vil i højere grad støtte og tale med ofret, hvis partnervolden er af grovere karakter.

Fysisk vs. psykisk partnervold

Folk er generelt mindre tilbøjelige til at handle, når der er tale om en episode med psykisk vold i forhold til en fysisk voldsepisode. Det gælder både i forhold til at gribe ind i selve situationen og i forhold til at tilbyde praktisk hjælp og støtte den psykisk voldsudsatte med at få rådgivning.

Blot 6 procent vil kontakte politi eller andre myndigheder, når der er tale om psykisk vold, hvorimod 38 procent vil gøre det, hvis der er tale om fysisk vold. Til gengæld er folk mere villige til at tage en snak med en mandlig udøver af psykisk vold end at tale med en mand, der har været fysisk voldelig over for sin partner.

Handlingsstrategier ved fysisk hhv. psykisk partnervold. Procent.

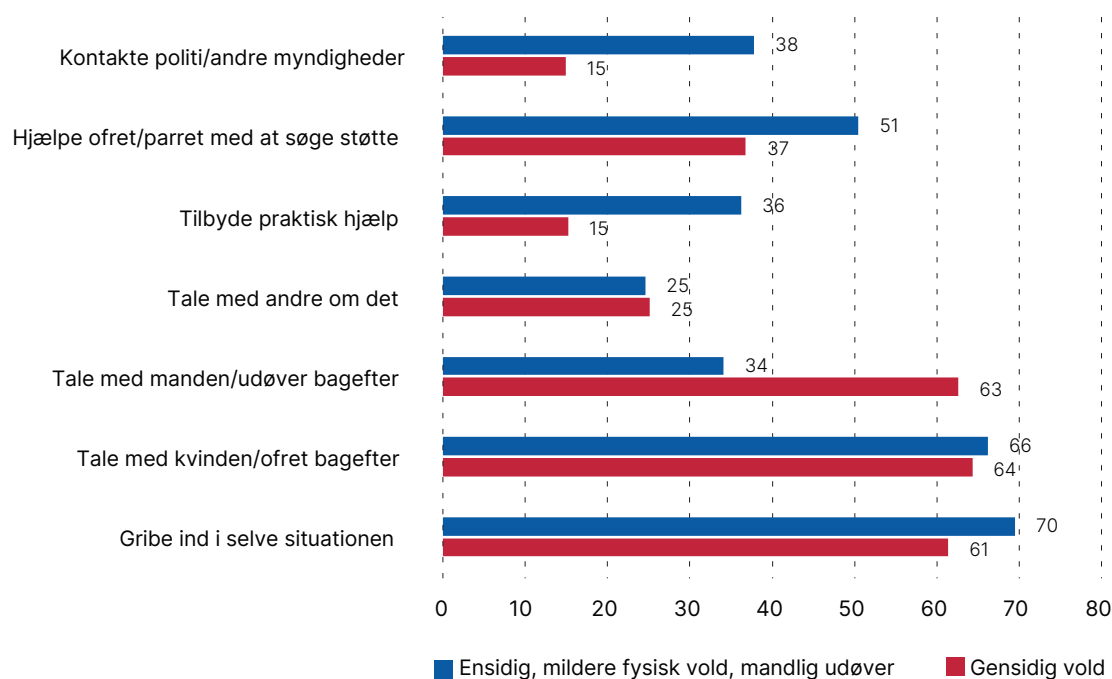
Færre personer tilkendegiver at ville gribe ind og støtte ofret, når der er tale om psykisk vold sammenlignet med fysisk vold.

Ensidig vs. gensidig vold

Overordnet set er folk villige til at gribe ind i situationer, uanset om volden udøves af den ene part, eller om der er tale om gensidig vold. Det kan for eksempel være situationer, hvor begge er initiativtagere til volden eller deltagere i en voldelig konflikt. Men på andre parametre ser det ud til at have stor betydning, om der er tale om ensidig eller gensidig vold. Næsten dobbelt så mange til-

kendegiver, at de vil tale med den mandlige part, når der er tale om en episode med gensidig vold, frem for hvis det alene var manden, der havde været voldelig over for partneren. Når der er tale om gensidig partnervold, er der derimod ikke et udtalt ønske om at involvere sig på et praktisk niveau. Derimod er folk i langt højere grad villige til at stille op med praktisk hjælp, støtte til rådgivning eller kontakt til politi og andre myndigheder, når volden er udøvet ensidigt af manden.

Handlingsstrategier ved ensidig hhv. gensidig partnervold. Procent.

Når partnervolden er gensidig, er folk ikke i samme grad villige til at yde praktisk hjælp, give støtte til rådgivning eller kontakte politi og andre myndigheder.

Hvad afgør, om folk griber ind over for partnervold?

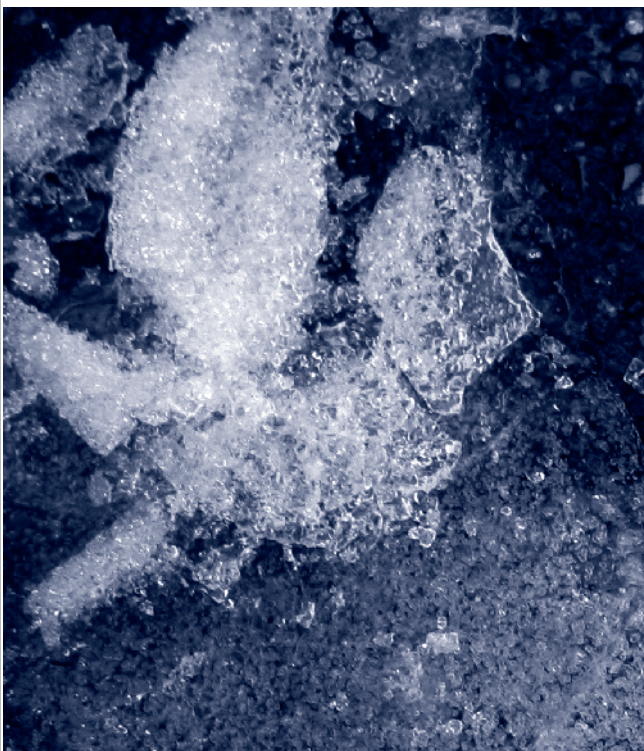
Der er en række bagvedliggende faktorer, som påvirker folks hypotetiske parathed til at gribe ind over for partnervold. De personlige erfaringer spiller ind: Har man været anbragt uden for hjemmet i barndommen, eller blev man dengang slået af sine forældre, er man mere villig til at handle over for partnervold. På samme vis er man mere parat til at handle, hvis man selv har været involveret i et voldeligt parforhold, end hvis man ikke kender nogen, der har oplevet partnervold.

Personers viden om partnervold og deres holdninger til køn og partnervold har også betydning for den hypotetiske handlingsparathed. Der tegner sig et billede af, at de personer, der 1) har kendskab til, hvordan man støtter partnervoldsudsatte, som 2) lægger afstand til udsagn om sexismen og traditionelle kønsroller, og som 3) lægger afstand til partnervold, i højere grad er villige til at gribe ind over for volden. Omvendt er folk, som 1) tilslutter sig udsagn om traditionelle kønsroller, eller som 2) mener, at sexistiske jokes er harmløse, i mindre grad parate til at handle over for partnervold.

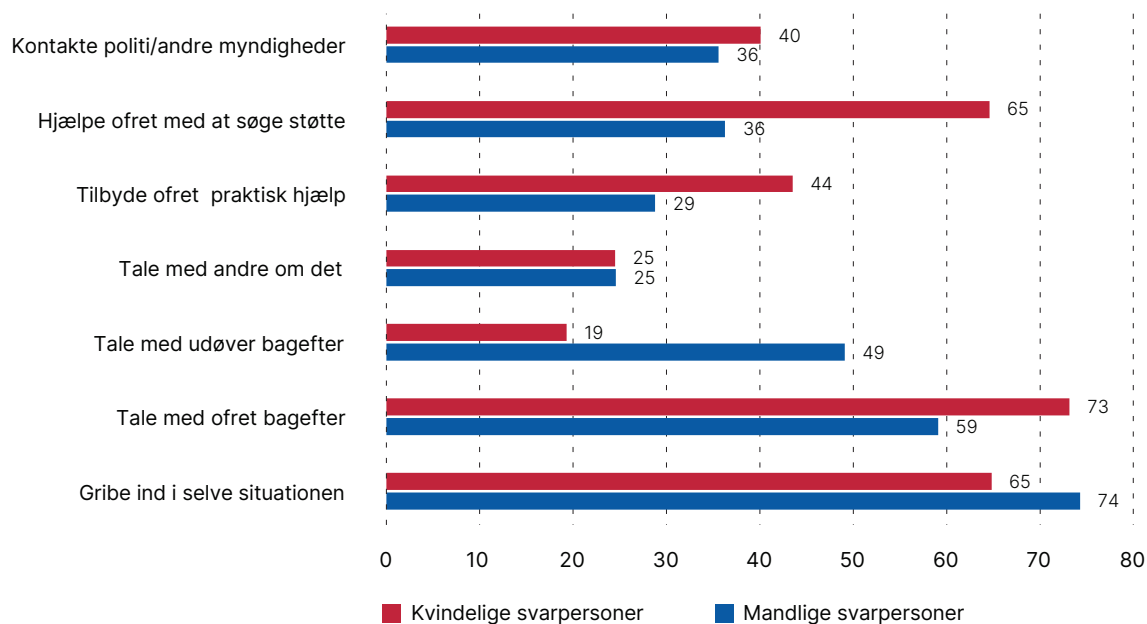
Betydning af køn og alder

Kvinder er generelt mere handlingsparate end mænd og griber oftere ind, når de får kendskab til partnervold. På nogle områder er der dog forskel på, hvordan mænd og kvinder vil håndtere situationen. Mænd vil for eksempel oftere gribe ind, hvis de er vidner til en konkret episode med fysisk vold. Hvorimod kvinder er mere villige end mændene til at gribe ind, når der er tale om psykisk vold.

Der er også forskel i mænds og kvinders tilgang til, hvem af de involverede parter de vil tale med efter en voldsepisode. 73 procent af kvinderne og 59 procent af mændene tilkendegiver, at de vil tage en snak med en voldsudsat kvinde. 50 procent af mændene er desuden parate til at tage en snak med en mandlig voldsudøver, mens blot 20 procent af kvinderne ønsker dette.

Handlestrategier, når en mandlig bekendt udøver (mildere) vold over for sin kvindelige partner. Procent.

Kvinder vil i højere grad end mænd tale med og hjælpe ofret med at søge støtte, mens mænd i flere tilfælde vil gribe ind i selve situationen.

Kvinder er mere villige end mænd til at tilbyde den voldsudsatte praktisk hjælp eller hjælpe den voldsudsatte med at søge støtte til rådgivning eller andre hjælpemuligheder. Derimod er der ingen forskel på mænds og kvinders parathed til at kontakte politi eller andre myndigheder.

Alder fremgår ikke som en afgørende faktor for, om danskerne handler over for partnervold. Til gengæld ser alder ud til at have betydning for,

hvilke handlingsstrategier folk benytter. Yngre personer tilkendegiver i højere grad end ældre, at de vil tale med den voldsudsatte, at de vil tilbyde praktisk hjælp eller hjælpe med at søge støtte. De yngre tilkendegiver også oftere, at de vil kontakte politi eller en anden myndighed. De ældste adskiller sig fra de yngre ved, at de lidt hyppigere er villige til at gribe ind i selve situationen, og de er også mere villige til tale med voldsudøveren.

Pårørendes perspektiv på partnervold

Beretningerne fra de pårørende viser, at det kan være både udfordrende og fyldt med dilemmaer, når et familiemedlem eller en nær ven er udsat for partnervold. Men selvom det kan være svært, er der en række forskellige måder, man kan yde hjælp på, når først volden er erkendt fra begge sider. Pårørende fortæller blandt andet om, hvordan de åbner døren om natten og tilbyder husly, når den voldsudsatte banker på. De hjælper økonomisk, når der er behov for psykologbistand eller indskud til en ny bolig. De bistår med politianmeldelser eller hjælper med at finde professionelle rådgivningsmuligheder. De passer børnene. De realitetskorrigerer den voldsudsatte ved at fortælle, hvordan de selv opfatter den usunde parforholdsdynamik. Og ikke mindst, så forsøger de at have en anerkendende, lyttende og tålmodig tilgang for at vise den voldsudsatte, at de er tilgængelige, både for fysisk og psykisk støtte.

Mange af de pårørende oplever, at deres muligheder for at støtte den voldsudsatte bliver indskrænket, i takt med at voldsudøveren øger isolationen og kontrollen. Det private og fortrolige rum, som ellers eksisterede mellem den voldsudsatte og den pårørende, forsvinder stort set. For eksempel fortæller en datter til en voldsudsat mor, at de kun måtte tale i telefon sammen, når morens telefon var på medhør. Andre oplever, at voldsudøveren konstant ringer eller sender sms'er, når de er sammen med den voldsudsatte. Det betyder, at pårørende og den voldsudsatte sjældent har mulighed for at tale privat og uforstyrret sammen.

10 dilemmaer for pårørende

- 1** Den voldsudsatte er ikke parat til at forlade voldsudøveren
- 2** Støtten, som de pårørende giver, har ikke den ønskede virkning
- 3** De pårørende er bange for at miste kontakten til den voldsudsatte
- 4** Det kan være svært at være en vedholdende støtte til en partnervoldsudsat, fordi man føler sig afmægtig
- 5** Som pårørende kan man frygte for sin egen sikkerhed
- 6** Det er vanskeligt at dele sine tanker og informationer med andre
- 7** Der kan opstå uenigheder i kredsen af pårørende om, hvordan man bedst håndterer voldsproblematikken
- 8** Den position, man har som pårørende, spiller ind på, hvordan man kan og bør agere
- 9** Der er særlige bekymringer, når det voldelige parforhold involverer børn
- 10** Bekymringen for den voldsudsatte fortsætter ofte, selv om den voldsudsatte bryder forholdet til udøveren

Lene (mor): Det er jo minimalt med tid, jeg havde med hende i forhold til ham [ekspartner]. Hvis jeg kunne få lov til at hive hende med i sommerhus i en uge, hvor hun kunne få lov til at trække vejret frit og mærke, at lige pludselig kan livet måske også være anderledes og alt det dér. Men det var jo ikke tilfældet, for det kom aldrig til at ske. Hun kunne ikke engang være her en hel dag. Hun kunne ikke engang være her en hel aften.

De fleste pårørende oplever, at den voldsudsatte nedtoner volden eller holder den hemmelig. Skønt hemmeligholdelsen især sker i starten, fremhæver flere, at den voldsudsatte forsætter med at nedtone eller dække over, hvad der foregår. De er overbeviste om, at de ikke kender den fulde sandhed om, hvad den voldsudsatte er udsat for. For eksempel oplevede en pårørende, at datteren ofte bortforklarede volden ved at sige, at der jo er masser af familier, der har udfordringer, eller at situationen heller ikke var værre end som så. Desuden oplever de pårørende, at de partnervoldsudsatte veksler mellem at fortælle åbent og erkende volden, og andre gange negligerer de den og er lukkede.

Pia (mor): I perioder har hun fortalt nogle ting, fx de gange, hvor hun er kommet her ned om natten og har været rigtig, rigtig bange. Der har hun selvfølgelig også været nødt til at fortælle, hvad der sker. For det kræver en forklaring, når man står her kl. 4.00 om natten og græder med begge børn under armen. Og så kan hun have fortalt rigtig meget. Men der er ingen tvivl om, at i andre sammenhænge, der holder hun hånden over ham og er nødt til at beskrive ham ud fra den bedste udgave af ham. Jeg tror, det er en blanding af, at det er sådan, hun helst gerne vil have, at det skal se ud, selvfølgelig. Og så også fordi, at hvis hun virkelig skulle blive ved med at beskrive alt det, som hun måske godt kan se, og som vi andre kan se, så ville hun føle sig som en stor idiot ved at blive i det, for at sige det lige rent ud. Det er den der blanding, der er så svær.

En række pårørende oplever, at den voldsudsatte i perioder mister fornemmelsen for, hvad der foregår i relationen til voldsudøveren. Derfor forsøger de at realitetskorrigere den voldsudsatte ved at fortælle, hvad de som udenforstående ser og oplever. Dem, der har prøvet denne pårørende-strategi, mener generelt, at det kan være en god måde at støtte på. Det hjælper den voldsudsatte til at se sin situation i et nyt lys, og det hjælper også de pårørende selv. For når de italesætter deres observationer, tanker og bekymringer, kan de bedre se sig selv i øjnene i rollen som pårørende.

Birgitte (veninde): [Det jeg har] prøvet at gøre er at synliggøre, hvor forkert han har opført sig, og hvor forkert det er, det han har sagt. Og hvor forkert det, der er sket, er. Og at det ikke er normalt. Og at det ikke er kærlighed. Det har været mit fokus.

Når børn er involveret

Der opstår særlige bekymringer, når der er børn involveret i den voldelige relation. Bekymringerne optræder, både mens den voldsudsatte og voldsudøveren lever sammen og fortsætter typisk efter parternes brud. Flere pårørende beskriver, at de er utrygge for børnenes sikkerhed, hvis de er alene med voldsudøveren. En mor til en søn, som blev udsat for psykisk vold af sin ekspartner, fortæller:

Mette (mor): Jeg har tit været urolig for, om de [børnebørnene] er i livsfare. Også fordi, hun [søns ekspartner] kan blive meget, meget voldsomt vred, og så kaster hun med ting. Også mod børnene.

Andre pårørende fortæller, at børnene viser tegn på mistriksel, og nogle børn er ekstremt opmærksomme på den voldsudsatte forælder. De pårørende er også bekymrede for, om det kan give børnene langsigtede, negative konsekvenser. Dertil kommer, at pårørende giver udtryk for oplevelsen af, at børnene ikke sjældent bliver brugt som gidsler i konflikter mellem de voksne.

Magtesløshed og frygt

Pårørende oplever, at der er mentale omkostninger ved at blive involveret i partnervoldsproblematikker. Flere pårørende fortæller om magtesløshed. Magtesløsheden knytter sig både til selve volds-episoderne og tiden efter. De pårørende føler, at de intet har kunnet stille op over for volden og dermed ikke har kunnet beskytte den voldsudsatte. De føler ofte heller ikke, at de kan gøre noget i forløbet efter voldsepisoderne, hvor den partner-voldsudsatte ikke ønsker at forlade partneren.

Iben (veninde): Man får ondt i maven og føler sig magtesløs. Og man kan være skræmt over, at der er så lang ventetid hos politiet. Altså, tilhold forsvinder, så kommer der en ny trussel, og så går der lang tid, før tilholdet kommer op igen. Man har jo lyst til at gå ud og beskytte hende. Det er det, man ligger og tænker på, inden man falder i søvn. Så det påvirker da helt klart én meget.

“

Freja (veninde): Og så synes jeg, at den bedste beslutning, jeg har taget i det her forløb, det var at ringe ind til rådgivningen. Fordi jeg kunne tale med nogen, som ikke kendte hende, og tale sådan generelt om at være pårørende til nogen, der er i det.

Rådgiverens råd til pårørende

Tro på den voldsudsatte og lyt. Den positive sociale respons kan være afgørende, både i forhold til om den voldsudsatte bryder ud af forholdet, og i forhold til om personen kommer sig oven på det.

Giv plads. Den voldsudsatte kan nemt få følelsen af at miste pladsen i familien og vennekredsen.

Tal om, at volden ikke er normal. Partner-voldsudsatte er ofte i tvivl om det, de oplever, og om de overreagerer. Bliv derfor ved med at fortælle, at det, der sker, faktisk er vold, og at det ikke er sådan, det bør være.

Se på mulige scenarier for fremtiden. Det giver indblik i, hvordan tingene kan forandre sig.

Pres ikke på. Det kan hurtigt virke bebrej-dende.

Undgå at opstille et ultimatum. Udtryk i stedet forståelse for, at det er den voldsudsatte selv, som skal beslutte et brud.

Vær tålmodig. Hold din egen frustration tilbage. Vrede og bebrejdelser fører til, at den voldsudsatte stopper med at søge hjælp i familien eller hos venner.

Undgå direkte konfrontation med udøveren. Det er som regel en dårlig idé og kan gøre situationen værre for den voldsudsatte.

De fleste, som kender en, der er udsat for partner-
vold, eller en udøver af partnervold, er nære familie-
medlemmer eller venner. Omkring en tredjedel har
kendskab til partnervolden gennem den bredere
familie- eller bekendtskabskreds – eksempelvis en
kusine, tante, onkel eller en god bekendt. En mindre
del kender til partnervolden gennem lokalområdet,
arbejdet eller studiet.

VIVE

Danskernes kendskab til partnervold – Hvem rammes, og hvordan handler vidner til volden?

Rapporten er udarbejdet på vegne af Mary Fonden og med finansiel støtte fra TrygFonden. © VIVE 2022

Tekst og redaktion: Mai Heide Ottosen og Thilde Baden Rasmussen, VIVE / Layout og foto: Hedda Bank

e-ISBN: 978-87-7119-811-9 www.vive.dk / VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, Herluf Trolles Gade 11, 1052 København K.

Hæftet er blevet til på baggrund af VIVEs rapport *Danskernes kendskab til partnervold*.

<https://www.vive.dk/da/danskernes-kendskab-til-partnervold/>

Alle citater i hæftet er anonymiseret.